

מינהל וכלכלה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – מבוא למינהל וכלכלה	50 נקודות
פרק שני – תורת הניהול	50 נקודות
סה"כ	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: 1. ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

2. הקפד לציין במחברת הבחינה את מספר השאלה ואת מספר הסעיף שעליהם אתה משיב.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, את כל מה שברצונך לכתוב כ**טיוטה** (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).

רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בשאלון זה 7 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון: מבוא למינהל ולכלכלה (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 1–8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

מבוא לכלכלה

שאלה 1

במסגרת תוכנית לסיוע כלכלי לזוגות צעירים החליטה הממשלה לנקוט צעדים להוזלת מחירי הפעוטונים.

(5 נק') א. שר האוצר הציע לקבוע מחיר מקסימום לפעוטונים. הסבר מהו **מחיר מקסימום**, וכיצד קביעת מחיר מקסימום לפעוטונים יכולה לסייע לזוגות צעירים.

(5 נק') ב. שר הכלכלה הציע לסבסד את מחירי הפעוטונים. הסבר מהי **סובסידיה**, וכיצד מתן סובסידיה לפעוטונים יכול לסייע לזוגות צעירים.

שאלה 2

במשק חקלאי מגדלים אפונה וגזר. מנהל המשק ניתח את אפשרויות הייצור המקסימליות של שני המוצרים בעונה, וסיכם אותן בטבלה שלפניך:

E	D	C	B	A	אפשרות ייצור
20	15	10	5	0	אפונה (טונות)
0	20	30	38	40	גזר (טונות)

(5 נק') א. חשב את העלות האלטרנטיבית הכוללת לייצור **אפונה** בכל אחת מאפשרויות הייצור $E - A$.

(5 נק') ב.

1. מנהל המשק נדרש לספק בעונה 50 טונות של גזר בלבד. האם המשק מסוגל לספק דרישה זו? נמק את תשובתך.

2. מנהל המשק נדרש לספק בעונה 10 טונות אפונה ו-10 טונות גזר. האם המשק מסוגל לספק דרישה זו? הסבר מהו החיסרון בייצור של כמויות כאלה.

שאלה 3

דן, המשתכר משכורת חודשית מעבודתו בגלידריה, החליט כי חלק ממשכורתו ישמש אותו לצריכה פרטית, וחלק ממנה ישמש אותו להשקעה.

5 נק') **א.** הסבר מהי צריכה פרטית ומהי השקעה פרטית. הבא דוגמה **אחת** לצריכה פרטית ודוגמה **אחת** להשקעה פרטית.

5 נק') **ב.** ציין **שתי** מטרות של הבורסה לניירות ערך, והצע לדן **שני** אפיקי השקעה אפשריים בבורסה לניירות ערך.

שאלה 4

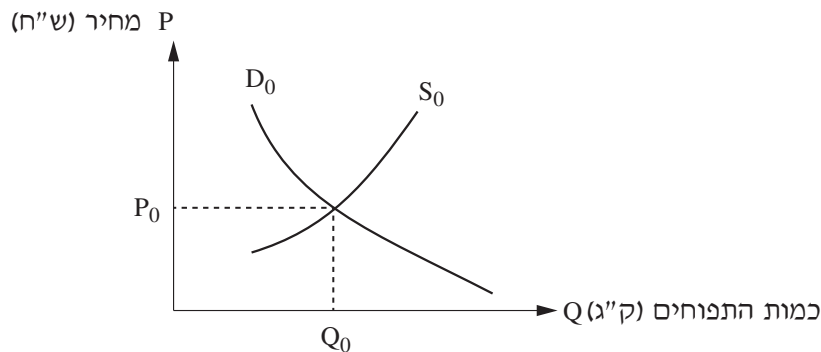
במשק "עדנים" מגדלים תפוחים בתנאי תחרות משוכללת. בתהליך הגידול נזקק המשק לגורמי ייצור קבועים ולגורמי ייצור משתנים.

5 נק') **א.** הסבר מהו גורם ייצור קבוע ומהו גורם ייצור משתנה, והבא דוגמה **אחת** לכל אחד מהם במשק "עדנים".

5 נק') **ב.** באיור שלפניך נתונות עקומות ההיצע והביקוש של תפוחים במשק "עדנים".

1. הסבר כיצד תשפיע ירידת שכר הפועלים על היצע התפוחים ועל מחיר התפוחים במשק "עדנים".

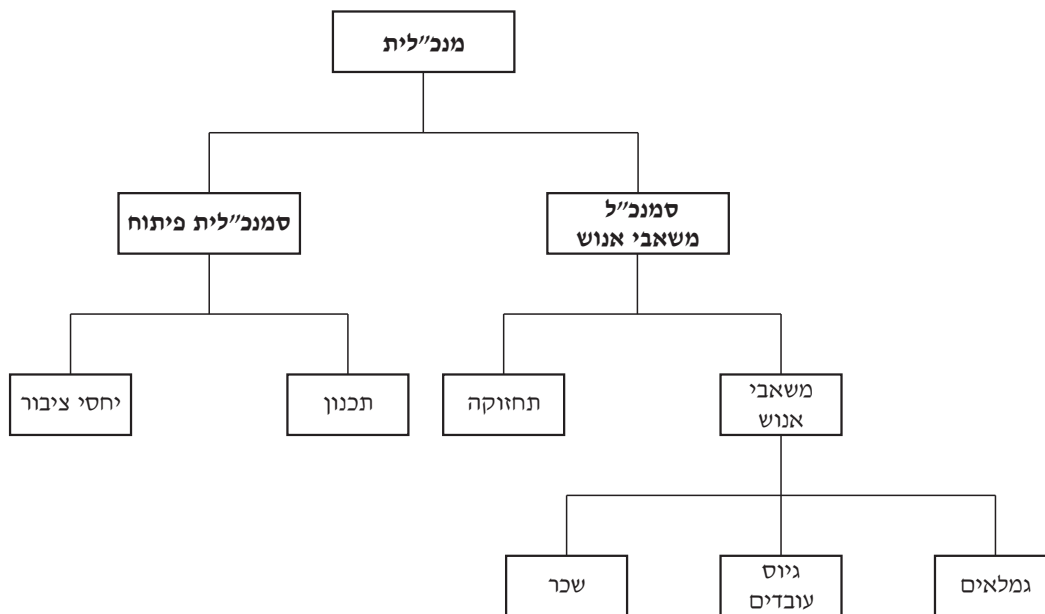
2. העתק את האיור למחברתך, והצג עליו את השינוי שיחול בעקומת ההיצע ובנקודת שיווי המשקל עקב הירידה בשכר הפועלים.

תורת הארגון

שאלה 5

באיור שלפניך מוצג תרשים של המבנה הארגוני של מרפאת השיניים "השן".

- 5 נק' א. ציין מהו **טווח השליטה והפיקוח** במרפאת "השן", והסבר מהו טיב הקשר בינו ובין **מספר הדרגים** במרפאה.
- 5 נק' ב. ציין **שני** מאפיינים של **המבנה ההיררכי** במרפאת "השן", והסבר מהי משמעות המיקום של המנכ"לית במבנה זה.

שאלה 6

על מנת שארגון יוכל ליישם את חזונו ואת מטרותיו, עליו לשמור על איזון ב"משולש הזהב".

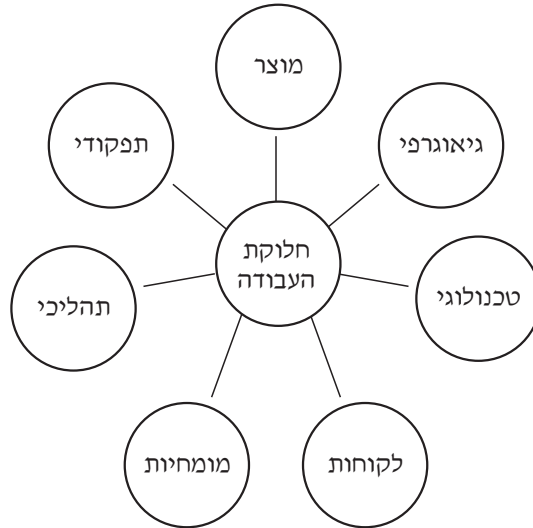
- 5 נק' א. ציין מהם **שלושת** הקודקודים של **משולש הזהב**, והסבר את חשיבות הקשר בין הקודקודים שציינת.
- 5 נק' ב. הסבר את מאפייני הארגון האלה: **תכליתיות**, **הבִּנְיָה**.

שאלה 7

חלוקת העבודה בארגון תלויה בגודל הארגון, בסגנונו הניהולי ובטכנולוגיה המיושמת בו.

(4 נק') א. הסבר מהי **חלוקת עבודה** בארגון, ומהי מטרתה.

(6 נק') ב. באיור שלפניך נתונים שבעה בסיסים לחלוקת עבודה בארגון. הסבר **שלושה** מהם, והבא דוגמה **אחת** לכל בסיס שהסברת.

שאלה 8

חסמים בתקשורת יכולים לפגוע בפעילות השוטפת של הארגון.

(5 נק') א. הסבר מהו חסם בתקשורת, והבא **שתי** דוגמאות למקורות של חסמים בתקשורת.

(5 נק') ב. ציין **שתי** דרכים שבאמצעותן ניתן להתמודד עם חסמים בתקשורת הארגונית, והסבר **אחת** מהן.

פרק שני: תורת הניהול (50 נקודות)

ענה על ארבע מבין השאלות 9–14 (לכל שאלה – 12.5 נקודות).

שאלה 9

שתי חברות ביקשו לממש במסעדה כרטיס הטבה שמאפשר להן לבחור בין שתי ארוחות עסקיות שונות. כל אחת הזמינה ארוחה עסקית שונה, אבל המלצר אמר להן שהמסעדה מציעה ארוחה עסקית אחת, ללא אפשרות בחירה. החברות התעקשו והראו לו את כרטיס ההטבה. המלצר ניגש לממונה עליו לברר את העניין, וכעבור זמן קצר חזר והשיב: "אתן צודקות, באפשרותכן להזמין שתי ארוחות עסקיות שונות".

- 5 (נק') א. הסבר מהי הבעיה בתיכון התהליך הניהולי על-פי האירוע.
3 (נק') ב. ציין איזה מושא תיאום מתואר באירוע, והסבר אותו.
4.5 (נק') ג. הצע מנגנון אחד שהיה יכול למנוע את התקלה באירוע, ותאר כיצד ניתן ליישמו במסעדה.

שאלה 10

יש הטוענים שפיקוח ובקרה הם תחומים זהים, ויש הטוענים שהם שני תחומים שונים לחלוטין.

- 4.5 (נק') א. ציין שני מאפיינים של פיקוח, ושני מאפיינים של בקרה.
4 (נק') ב. ציין שני יתרונות וחסרון אחד של בקרה.
4 (נק') ג. ציין כלי פיקוח טכנולוגי ממוחשב אחד שיאפשר לעקוב אחר התנהלותם של העובדים בארגון, והסבר כיצד ייעשה הפיקוח בכלי זה.

שאלה 11

עידו ותמר מנהלים שתי מחלקות שונות בחברת "אגוז".

עידו מקבל החלטות בלי לשתף את עובדי המחלקה, ומתייעץ רק עם אלה שהוא מעריך מאוד. את כל הסמכויות הוא מרכז בידיו. הוא אינו מפעיל את עובדיו כקבוצה, ודורש מהם לציית להוראותיו.

תמר מתפקדת כמתאמת הפעולות במחלקה וכןציגת המחלקה. לעובדיה יש סמכות נרחבת לקבל החלטות, והיא איננה מעורבת באופן משמעותי בפעולותיהם.

- 4.5 (נק') א. ציין מהו סגנון הניהול של כל אחד מהמנהלים עידו ותמר. ציין יתרון אחד וחסרון אחד של כל סגנון ניהול שציית.
4 (נק') ב. יועץ ארגוני הציע לעידו לאמץ סגנון ניהול דמוקרטי. הסבר כיצד יכול סגנון זה לשפר את עבודת הניהול של עידו.
4 (נק') ג. ציין שני מקורות של מנהיגות, והסבר אחד מהם.

שאלה 12

ניהול ומנהיגות הן שתי דרכי פעולה משלימות הדרושות להצלחתו של ארגון.

- א. **(4.5 נק')** ציין שני טיפוסים של מנהיג, ותאר כל אחד מהם.
- ב. **(4 נק')** הסבר מהי שיטת הפעלה באמצעות **מתן פקודות**, ומהי שיטת הפעלה באמצעות **קואופטיציה**.
- ג. **(4 נק')** הסבר מהי מנהיגות בלתי פורמלית, והבא דוגמה **אחת** למנהיגות כזו.

שאלה 13

שיתוף עובדים בתהליך קבלת החלטות יכול לסייע בהשגת מטרות הארגון.

- א. **(2.5 נק')** ציין שני יתרונות של שיתוף עובדים בתהליך קבלת החלטות בארגון.
- ב. **(6 נק')** איתור הבעיה הוא השלב הראשון בתהליך קבלת ההחלטות בנושא מסוים. ציין שני שלבים נוספים בתהליך זה, והסבר **אחד** מהם.
- ג. **(4 נק')** הסבר את **הגישה הכלכלית-רציונלית** של מילטון פרידמן.

שאלה 14

לקראת חגיגות ה-70 למדינת ישראל הוחלט לשכור את שירותיו של משרד יחסי הציבור "פנים יפות".

- א. **(4.5 נק')** הסבר מהם **יחסי ציבור**, וכיצד הם יכולים לתרום להצלחת חגיגות ה-70 למדינה.
- ב. **(4 נק')** ציין **שתי דרכים של יחסי ציבור חוץ-ארגוניים**, והסבר אותן.
- ג. **(4 נק')** הסבר כיצד יחסי ציבור פנים-ארגוניים יכולים לסייע בטיפול תדמית הארגון.

בהצלחה!